

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 23 februari 1905, kl. 4 e. m.

Betänkande, angående vissa delar af tullbevillningen.

(1:a A).

Bevillningsutskottet afgifver härmed yttrande i anledning af följande inom Andra Kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner angående ändringar i tullbevillningen, nämligen:

n:o 107 af herrar *S. Nordström* i Höglunda och *C. Persson* i Stallerhult, angående tullen å väfnader för smärgelfabrikation m. m.;

n:o 145 af herr *O. G. Eklund*, om tullfrihet för tryckeripressar m. m.; samt

n:o 165 af herr *J. Bengtsson* i Bjärnalt, om höjning af tullen å juteväfnad m. m.

1:o.

I ofvanberörda, af herrar *Nordström* och *Persson* väckta motion, n:o 107, föreslås, »att tullsatsen å väfnader för smärgelfabrikation *endera* nedsättes till 25 öre per kilogram, *eller ock* att smärgelduk tullbehandlas såsom väfnader med 30 öre per kilogram.»

Till stöd för berörda förslag anföra motionärerna följande:

»Vid 1902 års riksdag blef den förändring uti tulltaxan vidtagen, att artiklarne polér-, smärgel-, glas- och flintpapper, som återfinnas under n:o 510 af nu gällande taxa, belades med en tull af 10 procent af värdet. Till följd häraf har den inhemska tillverkningen utaf dessa artiklar haft att glädja sig åt ett icke oväsentligt uppsving utan att

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 5 Saml. 1 Afd. 11 Häft. (N:o 11).

1

*Smärgelduk
m. m.*

varan därför stigit i pris för konsumenten. Däremot blefvo artiklarne smärgelduk, flintduk och glasduk bibehållna vid samma tullsats som förut. Då emellertid dessa fabrikationer stå uti närmaste sammanhang med hvarandra, och då fabrikationen utaf den ena artikeln svårligen skulle kunna existera utan jämsides med den andra, så blir en naturlig följd däraf, att den ena artikeln tarfvar samma skydd som den andra. Sedan emellertid Kungl. Maj:t genom resolution af den 8 november 1901 förklarar, att appreterade väfnader, som utgöra råmaterialet vid fabrikation af smärgelduk och som, oaktadt upprepade försök, hittills icke kunnat erhållas inom landet, vid tullbehandling skola hänföras till artikeln blekta eller färgade väfnader under n:o 724 i nu gällande tulltaxa, som drager en tull af 90 öre per kilogram i stället för, såsom förut under artikeln bokbindarklot, klistrad och pressad eller med en täckande färg öfverdragen, under n:o 719 i nu gällande tulltaxa, som drager en tull af 50 öre per kilogram. Därigenom har det förhållandet inträdt, att den inhemska fabrikationen af smärgelduk får vidkännas en ifrån $1\frac{1}{2}$ till $2\frac{1}{2}$ gånger högre tull för den väf, som erfordras för tillverkning af smärgelduk i förhållande till den utländska fabrikationen. Denna bestämmelse torde behöfva ändras.»

På sätt i motionen jämväl erinras, vidtogs vid 1902 års riksdag den förändring i tulltaxan, att artiklarna polér-, smärgel-, glas- och flintpapper, hvilka samtliga förut varit tullfria, belades med den för maskiner, redskap och verktyg stadgade tullsats af 10 procent af värdet. I sammanhang härmed beslöts, att för artiklarna smärgelduk, glasduk och flintduk, hvilka förut hänförts under rubriken maskiner, redskap och verktyg, utsätta särskild tullsats, så att desamma icke vidare skulle komma att ingå i nyssnämnda taxerubrik.

Såsom hufvudsakligt skäl för införande af den tull, hvarom då var fråga, hade 1902 års Riksdags bevillningsutskott — efter erinran hurusom tillverkningen af polér- och smärgelpapper jämte andra för slipning och polering afsedda artiklar endast några få år förekommit i vårt land och då icke bedrefves vid mer än en fabrik — anfört, bland annat, följande, hvilket torde äga tillämpning äfven i afseende å den nu ifrågavarande artikeln smärgelduk.

Enligt hvad det visat sig, hade denna fabrikation haft att kämpa med högst betydliga svårigheter och syntes därför böra beredas skydd för då tullfria produkter. De för anläggningen erforderliga maskinerier vore dyrbara och hade icke kunnat erhållas inom landet; detsamma

vore ock förhållandet med åtskilliga vid fabrikationen nödiga materialier, såsom exempelvis åtskillig för själfva varan erforderlig duk, som, enär appreteringen icke kunde här verkställas, måste införskrifvas från utlandet. Under sådana förhållanden vore det tydligt, att omkostnaderna för den inhemska industrien skulle ställa sig höga och att det för densamma vore svårt att täfla med utlandet.

Beträffande in- och utförseln af smärgelduk, glasduk och flintduk före år 1903, kunna några siffror icke uppgifvas, enär dessa varor dittills icke varit särskildt specificerade. Värdet af in- och utförseln af nämnda varor år 1903 utgjorde enligt den officiella statistiken respektive 26,712 kronor och 1,733 kronor. Tillverkningen inom riket af samma varor kan, såsom ej i fabriksstatistiken specificerad, icke uppgifvas.

Smärgelfabrikationen har, såsom af det redan anförda torde framgå, icke mer än ett fåtal år — enligt hvad som uppgifves omkring 10 år — förekommit i Sverige och lärer fortfarande i någon egentlig omfattning icke försiggå vid mer än en fabrik. Den tillverkning, som bedrifves vid ifrågavarande fabrik, omfattar jämte polér- och smärgelpapper hufvudsakligen smärgelduk. För framställande af denna sistnämnda vara användas på ena sidan appreterade väfnader af olika kvalitéer, dels kyprade sådana och dels vanlig domestikväf. Enär inhemska väfverier icke åtaga sig appretering, ett förhållande, som bestyrkes af uppgifter från åtskilliga dylika väfverier, måste alltså behovet af den omförmälda varan införskrifvas från utlandet.

Såsom i motionen uppgifves, tullbehandlas dessa appreterade väfnader såsom väfnader, bomulls-, blekta eller färgade och draga följaktligen en tull af 90 öre för kilogram. De olika kvalitéerna variera, enligt uppgift, i pris mellan 1 krona 44 öre och 2 kronor, för kilogram räknadt. Hvad angår den af omförmälda väfnader beredda varan smärgelduk, drager denna, såsom redan blifvit nämndt, en tull af 10 procent af värdet.

Af hvad sålunda blifvit anfördt lärer framgå, att tullen å den färdiga duken är väsentligt lägre än tullen för det material, som användes för dukens beredande. Detta förhållande innebär en oegentlighet och påkallar rättelse.

Hvad nu beträffar de åtgärder, som böra vidtagas till afhjälpan af det anmärkta missförhållandet, hafva motionärerna föreslagit, att antingen tullen å väfnader, afsedda för smärgelfabrikation, måtte ned sättas till 25 öre för kilogram eller ock smärgelduk åsättas en tullsats af 30 öre för kilogram.

Beträffande det förra alternativet vill utskottet erinra, att det öfver hufvud taget icke låter sig göra att förtulla en vara efter dess tillämnade användning, utan måste förtullningen ske efter varans beskaffenhet, då endast denna, men däremot icke den blifvande användningen kan af tullverket kontrolleras. Vid sådant förhållande torde alltså en bestämmelse i nu antydd riktning få anses vara utesluten.

Vidkommande åter det senare alternativet eller att, såsom fallet är i Danmark, smärgelduk må tullbehandlas efter vikt, därvid motionärerna ifrågasatt en tullsats af 30 öre för kilogram, har utskottet däremot icke annat att erinra, än att den föreslagna tullsatsen synes väl hög.

Enligt utskottet meddelade upplysningar förekomma i marknaden åtskilliga kvalitéter af smärgelduk, och betinga dessa så pass olika pris som respektive 1 krona 88 öre, 98 öre och 48 $\frac{1}{2}$ öre, allt för kilogram räknadt. Från en firma i Stockholm, som importerar utländsk smärgelduk, har till utskottet lämnats det meddelande, att af sådan duk den 4-skaftade (blå duk) är den mest använda. Af den 2-skaftade (hvit duk) förbrukas endast omkring en tredjedel så mycket som af den förra. Priset å den blå smärgelduken är enligt samma firmas uppgift omkring 1 krona 12 öre och å den hvita duken 73 öre för sorterade groflekar, allt likaledes för kilogram räknadt. Anmärkas bör emellertid i detta sammanhang, att köp och försäljning af smärgelduk sker icke efter vikt utan arkvis eller i löpande längder. Då, såsom af det anförda framgår, åtgången ställer sig ganska olika för de olika kvalitéterna, synes det vanskligt att kunna beräkna något visst medelpris för den ifrågakomna varan. En tullsats af 30 öre för kilogram torde emellertid med nyss omförmälda priser såsom beräkningsgrund äfvensom det angifna medelpriset för den blå duken utgöra mellan 25 och 30 procent af varans värde. Utskottet har med afseende härå för sin del ansett sig böra stanna vid att tillstyrka en tullsats af 25 öre för kilogram.

Med erinran därjämte, att de i tulltaxan för närvarande med smärgelduk sammanförda artiklarna glasduk och flintduk lära vara föremål för endast högst obetydlig import, hvadan någon anledning att, i olikhet med hvad hittills ägt rum, för dem upptaga en särskild tullsats icke torde förefinnas, har utskottet ansett dessa artiklar fortfarande böra draga samma tull som smärgelduk.

Tillika och på det att icke verkan af den sålunda föreslagna tullförhöjningen måtte för längre tid framåt undanskjutas, har utskottet funnit sig böra föreslå, att densamma snarast möjligt vinner tillämpning.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer bevillningsutskottet,

a) att Riksdagen, i anledning af herrar Nordströms och Perssons förevarande motion, måtte besluta, att artiklarna smärgelduk, glasduk och flintduk skola åsättas en tullsats af 25 öre för kilogram, samt att i följd häraf rubriken n:o 586 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Smärgelduk, Glasduk och Flintduk 1 kilogram . . . 0: 25; samt

b) att, för den händelse utskottets under punkten a) här ofvan gjorda hemställan varder af Riksdagen bifallen, Riksdagen jämväl måtte besluta, att den högre tullen skall såsom tilläggsafgift till nu gällande tulltaxa jämväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt i skrifvelse till Kungl. Maj:t, jämte öfverlämnande af sitt sålunda fattade beslut, anhålla, det Kungl. Maj:t ville, så fort ske kan, förordna om beslutets trädande i kraft.

2:o.

I sin motion, n:o 145, anför herr *Elklund* följande:

»Å alla de materialier, som boktryckerierna använda för sin verksamhet, äro afsevärda tullar lagda. Tryckpressar, som falla under rubriken maskiner, draga en tull af 10 kronor per 100 kronor. De vanligast förekommande snällpressarne kosta 7- å 8,000 kronor per styck, och bättre sådana, som antingen trycka större format, mångfärgstryck eller snabbtryck, gå till ändå högre summor, ja upp till flere tiotusentals kronor. Under senare år ha uppfunnits s. k. sättmaskiner med i hög grad sinnrik konstruktion. De billigaste af dessa maskiner kosta 6,000 kronor; andra mer än dubbla summan. Äfven sättmaskiner äro underkastade samma värdetull. Det finns ingen inhemsk fabrikation å snällpressar. Flere försök att tillverka sådana ha misslyckats. Det synes ej vara möjligt för den svenska industrien att i fråga om dessa maskiner, som måste på det omsorgsfullaste sätt tillverkas, konkurrera med de stora utländska fabriker, som ha hela världsmarknaden till sitt förfogande och som genast kunna å sina tillverkningar tillämpa alla nya förbättringar och uppfinningar.

Tryckeripressar, sättmaskiner m. m.

Sättmaskiner tillverkas ej heller i Sverige och om dem gäller äfven, kanske i ännu högre grad, hvad jag nyss anfört i fråga om snällpressar.

I båda fallen utgår således en hög tull, utan att någon som helst svensk industri därigenom skyddas. Tullen är ej annat än en på boktryckerinäringen lagd extra beskattning.

Boktryckeristilar draga en tull af 25 öre per kilo. För vanlig s. k. brödstil (textstil) är detta mera än 10 % af värdet. Det finns i vårt land många hundra boktryckerier, men blott tre stilgjuterier, som alla föra en mer eller mindre tynande tillvaro. Äfven i fråga om tillverkning af stilar kan ej i Sverige med aldrig så höga tullar åstadkommas någon effektiv konkurrens med de stora tyska stilfabrikerna, hvilka sedan många år tillbaka behärska världsmarknaden och genast kunna begagna sig af alla nya uppslag — något som för våra stilgjuterier med deras små förhållanden och ringa omsättningsområden ej är möjligt.

Allt hvad boktryckarne i öfrigt behöfva för sin rörelse är tullbelagdt: papper med 10 öre per kilo för enklare och 20 öre per kilo för finare (belagdt) papper, färg (7 öre pr kg.) m. m.

Under det andra näringar genom tullagstiftningen åtnjuta »skydd», åsamkas boktryckerinäringen genom densamma blott ökade svårigheter. Detta ej blott genom åberopade förhållanden, utan äfven därigenom att i utlandet utfördt svenskt boktryck får i landet införas tullfritt.

Enligt tullstadgan är *boktryck* fritt och angående *böcker* stadgas:

oinbundna fria
bundna:

 biblar och psalmböcker:

 i band af papper eller klot utan
 guldsnitt 1 kilogram —: 50
 i andra band äfvensom med guld-
 snitt 1 kilogram 2: —
 andra slag fria.

Dessa tullsatser afse skydd för bokbinderinäringen i afseende å sådana slag af böcker, hvarå massproduktion förekommer.

Litografiska anstalter äro äfven tullskyddade. Kartor med svensk text draga en tull af 1 krona 50 öre å 2 kronor per kilogram för respektive häftade och bundna exemplar. Litografier och

aftryck, vare sig med eller utan färgbeläggning, draga en tull af 50 öre per kilo, om de inkomma utan text, men tillhöra de tryckt skrift, äro de tullfria.

Dessa tullbestämmelser verka på följande sätt:

Den svenske boktryckaren måste räkna med en papperstull af 20 öre per kilo, då han å s. k. belagdt papper skall utföra ett boktrycksarbete. Den utländske boktryckaren får införa samma papper tullfritt här i landet, om han nämligen i stället för den svenska boktryckaren får trycka den svenska bokupplagan.

Vill man i utlandet tillsammans med en utländsk upplaga och i samma tryckning låta utföra illustrationer att användas för ett svenskt bokarbete, så måste man betala en tull å illustrationerna af 50 öre per kilo. Men man kan undgå tullen genom att äfven trycka boken i utlandet, då både bok och illustrationer ingå tullfritt. Härmed torde jag hafva bevisat, att vår tullagstiftning i detta afseende rent af uppmuntrar till utförande af boktrycksarbete utrikes, då alla råvaror för den svenske yrkesidkaren äro tullbelagda, men den fullt färdiga varan är tullfri.

Förhållandet ställer sig enahanda med afseende å bokbinderinäringen utom i fråga om biblar och psalmböcker, hvilkas inbindning synes vara förbehållen åt de svenska bokbindarne. Lösa bokpärmar draga en tull af 1 krona per kilo, men vill man använda utländska pärmar, så kan det mycket väl gå för sig, utan att man behöfver erlægga tull, blott man låter trycka och binda boken, dock icke psalmböcker och biblar, utomlands.

Man skall invända, att det väl icke torde förekomma, att svenska böcker beställas utomlands. Förr torde det nog ock varit så, men under de senare åren har förhållandet blifvit annorlunda. Merkantilt tryck på svenska språket utföres i ganska stor skala i utlandet, och under sistlidet är trycktes flere volymer svensk litteratur utomlands. Jag skall för bevillningsutskottet förete exemplar af sådana arbeten.

Äfven ur tryckfrihetsförordningens synpunkt ligger möjligen en viss fara uti att svensk litteratur tryckes i utlandet. Boktryckare är skyldig lämna exemplar af hvad han trycker till justitiedepartementet och till biblioteken i Stockhølm, Uppsala och Lund. I afseende å i utlandet tryckta svenska böcker är denna bestämmelse icke effektiv. Någon säkerhet för att sådana svenska böcker bli bevarade åt eftervärlden i våra förnämsta offentliga bibliotek finnes således icke. Denna

sida af saken är icke den minst viktiga, särskildt ifall tryckning af svenska upplagor i utlandet skulle bli allmännare.

Då den svenska boktryckerinäringens verksamhet försvåras af för densamma mindre väl afvägda tullafgiftsbestämmelser, och yrket därjämte har relativt höga arbetsomkostnader, som tid efter annan stegras, är det ej otänkbart, att boktryck å svenskt språk allt mer och mer kommer att utföras utomlands.

Enligt hvad till min kännedom kommit, har i dagarne svenska typografer rönt efterfrågan i Tyskland för utförande af svenskt boktryck.

Konsekvensen af hvad jag nu anfört skulle måhända, enligt nu gällande tullsystem, vara den, att jag borde föreslå en tullsats på svenskt boktryck, i utlandet utfördt. Men jag gör det icke. Dels är det mig motbjudande att föreslå en tull, helst å sådant, som kan sägas tillhöra den andliga näringen, dels skulle en sådan tull medföra flere svårigheter, bland annat den, att i Finland af finska förläggare utgifven svensk litteratur skulle komma i en ogynnsam ställning — något som jag under inga omständigheter vill medverka till. Det finns också en annan väg att till någon del utjämna de svårigheter, som boktryckerinäringen råkat i, och det synes mig, att den i första rummet borde försökas, nämligen att borttaga tullen å de råmaterialier, som af boktryckerierna användas för framställning af den färdiga tullfria varan. I fråga om de ofvan åberopade maskiner, som icke tillverkas i landet, bör denna åtgärd vara lätt nog. Äfven tull på stil torde — under de förhållanden jag anfört — utan fara för svensk industri kunna afskaffas. Svårare torde det vara med afseende å tullsatsernas borttagande å papper och tryckfärg, för hvilka båda varuslags tillverkning svenska fabriker finnas. Nödvändigt är dock, om de svenska boktryckarne skola kunna bestå i konkurrensen med de utländska om tryckning af svenska bokupplagor, att papperstullen äfven borttages. Så kalladt belagdt papper, som drager den högsta tullsatsen, kommer alltmera till användning. Våra svenska tryckfärgsfabriker tillverka hufvudsakligen billigare kvalitéter. De finare färgerna måste fortfarande tagas från utlandet.

Med stöd af det anförda tillåter jag mig föreslå, att Riksdagen måtte besluta tullfrihet för boktryckspressar, sättmaskiner, boktryckeristilar, tryckfärg och för boktryck afsedt papper.»

Ifrågavarande förslag afser alltså tullfrihet för tryckeripressar, sättmaskiner, boktrycksstilar, tryckfärg samt papper, afsedt för boktryck.

Af omförmälda slag af artiklar hänföras de båda förstnämnda eller tryckeripressar och sättmaskiner för närvarande till rubriken n:o 378 i gällande tulltaxa »Maskiner, Redskap och Verktyg eller delar däraf, ej specificerade» och draga följaktligen en tull af 10 procent af värdet.

Boktrycksstilar, som åren 1874—1888 voro tullfria, åsattes vid sistnämnda års riksdag en tullsats af 25 öre för kilogram, hvilken tullsats är fortfarande gällande.

Tryckfärg återfinnes under tulltaxerubriken n:o 144 (under Färger och Färgningsämnen) bok-, sten- och koppartrycksfärg; och utgör tullen 7 öre för kilogram.

Beträffande slutligen papper, afsedt för boktryck, är sådant papper att hänföra antingen till rubriken n:o 513 i tulltaxan, papper, andra slag, linjeradt därunder inbegripet, med en tullsats af 10 öre för kilogram eller ock till rubriken n:o 512 »papper, förgylt, försilfradt eller med annan metall belagdt eller annorlunda än i massan färgadt, hvar till med hvit färg bestruket s. k. glacépapper jämväl hänföres, äfvensom papper i förening med bomulls- eller linneväfnad», därför tull utgår med 20 öre för kilogram.

Rörande importen af tryckeripressar, sättmaskiner och papper, afsedt för boktryck, kan någon uppgift icke erhållas, enär dessa artiklar icke äro i införselstatistiken särskildt specificerade.

Med afseende åter å boktrycksstilar (och bokstafsstämplar) utvisas importen under nedannämnda år af följande från den officiella statistiken hämtade siffror:

År	Kilogram	Kronor
1894.....	46,607	93,214
1895.....	74,095	148,190
1896.....	69,385	138,770
1897.....	75,239	150,478
1898.....	66,877	133,754
1899.....	96,910	193,820
1900.....	85,011	170,022
1901.....	86,477	172,954
1902.....	83,051	166,102
1903.....	120,834	241,668

Införseln till riket af tryckfärg, hvarunder inbegripes bok-, sten- och koppartrycksfärg, utgjorde under hvar och ett af åren 1894—1903:

År	Kilogram	Kronor
1894	62,727	125,454
1895	74,169	148,338
1896	62,781	125,562
1897	67,544	135,088
1898	84,793	169,586
1899	85,271	170,542
1900	85,341	170,682
1901	86,192	172,384
1902	90,802	181,604
1903	82,580	165,160

Hvad motionären anfört till stöd för sin ifrågavarande framställning synes utskottet icke innefatta tillräckliga skäl att tillstyrka bifall till densamma. Att den svenska boktryckerinäringen skulle vara i saknad af allt skydd torde enligt utskottets mening icke vara riktigt, då ifrågavarande näring åtnjuter ett visst skydd däri, att tryckning af svenska böcker af påtagliga skäl icke lika lätt torde kunna verkställas utomlands som inom Sverige; och äfven om de tullar, som för närvarande äro åsatta åtskilliga för boktryckerinäringen nödvändiga materialier och hjälpmedel, skulle kunna anses i afsevärd mån kännbara, kan dock näppeligen vederbörlig hänsyn till denna näring nu motivera ett bifall till motionen ens i någon del.

Beträffande till en början tryckeripressar och sättmaskiner, hvilka i allmänhet betinga ganska höga priser, lära visserligen, enligt hvad inom utskottet upplysts, dessa slag af maskiner icke tillverkas inom landet, hvarför någon hänsyn till svensk industri icke kan för närvarande på detta område tala emot den ifrågasatta tullfriheten. Det torde dock icke böra ifrågakomma att ur den grupp i tulltaxan, hvarunder nyss omförmälda artiklar hänföras eller maskiner, redskap och verktyg utbryta vissa särskilda slag af maskiner och för dem föreskrifva tullfrihet, innan en föregående närmare utredning visat, att en dylik ur tullteknisk och till sina konsekvenser äfven ur tullpolitisk synpunkt

måhända betänkelig åtgärd kan anses lämplig, en utredning, som tydligen kräfver sådana förutsättningar, att den icke skäligen kan ankomma på ett Riksdagens utskott. I detta sammanhang har bevillningsutskottet emellertid icke kunnat underlåta att framhålla, hurusom en allmän revision af maskintullen och i förening därmed en förnyad uppdelning af nyssnämnda tulltaxerubrik möjligen kan vara af behofvet påkallad. Till dess en dylik revision kommit till stånd, lärer någon rubbning af hithörande bestämmelser icke böra vidtagas.

Vidkommande härefter artiklarna boktrycksstilar och tryckfärg synas tillräckliga skäl för den ifrågasatta tullfriheten så mycket mindre förefinnas, som dessa artiklar utgöra föremål för inhemsk tillverkning och därför icke böra beröfvas det skydd, de för närvarande åtnjuta.

Hvad slutligen angår motionärens förslag om tullfrihet för papper, afsedt för boktryck, kan till en början däremot erinras, att redan af tulltekniska skäl en dylik bestämmelse torde få anses utesluten. Det lärer nämligen öfver hufvud taget icke låta sig göra att vid en varas införsel fastslå, huruvida densamma kommer att användas för uppgifvet ändamål, utan måste all förtullning ske efter varans beskaffenhet. Med afseende härå och då för öfrigt tillräcklig konkurrens på detta område de inhemska papperstillverkarna emellan för närvarande torde förefinnas, har utskottet ansett sig böra afstyrka bifall till motionen jämväl i denna del.

En liknande uppfattning, som den utskottet nu uttalat i fråga om motionärens förslag, gör sig äfven gällande i en till utskottet ingifven skrift, däri Stockholms boktryckare, med instämmande från de svenska finpappersbruken, efter erinran hurusom tullfrihet för tryckeripressar och sättmaskiner, ehuru visserligen i och för sig önskvärd, likväl icke syntes vara af någon afsevärd betydelse för boktryckerinäringen, vidare anført, att tullfrihet för tryckpapper däremot vore af stor betydelse för ifrågavarande näring, men att den nu föreskrifna tullen syntes icke kunna borttagas utan skada för den svenska pappersindustrien, äfvensom slutligen på angifna grunder framhållit, att rättvisan syntes kräfva, att från utlandet infördt svenskt boktryck åsattes en tullsats, som motsvarade gällande papperstull.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer bevillningsutskottet,

att förevarande motion om tullfrihet för tryckeripressar m. m. icke måtte af Riksdagen bifallas.

3:o.

Juteväfnad
m. m.

Rubriken n:o 726 i gällande tulltaxa är af följande lydelse:

Väfnader:

jute-:

oblekt och ofärgad säck- eller packväf 1 kilogram 0: 10.

Beträffande artikeln *säckar* innehåller gällande tulltaxa den bestämmelsen, att andra tomma säckar än tydligen brukade och slitna — för hvilken artikel tullfrihet äger rum — tullbehandlas lika med den väfnad, hvaraf de bestå, med tillägg af 10 procent.

I § 9 punkten 2 af de vid tulltaxan fogade underrättelser föreskrifves dessutom, bland annat, att då juteväfnad, tillverkad i utlandet, användes till emballage vid utförsel sjöledes från stapelstad till utrikes ort, må för hvarje kilogram af väfnaden restitutionsvis af tullmedlen beviljas 10 öre under iakttagande af de under punkten 1 i samma paragraf upptagna bestämmelser.

Här ofvan omförmälda bestämmelser angående juteväfnader och säckar infördes vid 1888 års riksdag och hafva sedan dess icke undergått någon förändring. Förslag hafva visserligen framställts vid 1891 års riksdag, att artiklarna oblekt och ofärgad säck- eller packväf äfvensom nya tomma säckar måtte förklaras tullfria, samt vid 1895, 1899 och 1902 årens riksdagar, att bestämmelserna om tullrestitution för juteväfnad måtte upphävas, men dessa förslag hafva icke vunnit Riksdagens bifall. Vid sistlidet års riksdag framställdes i motion inom Första Kammaren förslag att tullsatsen för ifrågavarande slag af juteväfnad måtte höjas till 13 öre för kilogram samt att i sammanhang därmed ofvan omförmälda restitutionsbelopp likaledes måtte höjas till 13 öre för kilogram. Bevillningsutskottet hemställde om afslag å den gjorda framställningen, hvilken hemställan af Andra Kammaren bifölls, hvaremot Första Kammaren biföll den i ämnet väckta motionen. Efter gemensam votering afslog Riksdagen motionen.

I ofvanberörda motion, n:o 165, föreslår nu herr *Bengtsson*, att tullsatsen för oblekt och ofärgad säck- eller packväf af jute måtte höjas till 15 öre för kilogram, äfvensom i sammanhang härmed att det belopp, som, enligt hvad ofvan nämnts, för juteväfnad i vissa fall finge restitutionsvis beviljas, jämväl måtte höjas till 15 öre för kilogram.

Till stöd för berörda förslag har motionären anfört följande:

»Importen af juteväfnader och nya jutesäckar har under de senaste

tre åren varit mycket afsevärd och företer en icke obetydlig ökning år från år, hvilket framgår af följande uppgifter, hämtade dels från kommerskollegii berättelse, dels från tullkamrarna på de viktigaste platserna:

Juteväf:

1902: i hela riket 767,244 kilogram, däraf till platserna Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall, Halmstad	438,681 kg.
1903: i hela riket 1,062,619 kilogram, däraf till Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall, Halmstad	594,643 ..
1904: till Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall, Halmstad	912,084 ..

Nya tomsäckar af alla slag:

1902: i hela riket	40,356 kg. = ca	66,000 säckar
1903: i hela riket	220,839 ,, = ,,	368,000 ,,
1904: till platserna Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping	236,468 ,, = ,,	387,650 ,,

Till öfriga platser i riket finnes f. n. ingen uppgift.

Större delen af juteväfven användes till emballage af trämassa, hvarpå tullrestitution enligt gällande tulltaxa beviljas.

Importen af nya jutesäckar skulle dock, exempelvis under år 1903, varit omkring 500,000 kg., motsvarande 800,000 st. säckar, och under 1904 samma kvantum, större, om icke de svenska jutefabrikerna, för att få tillräcklig sysselsättning, varit nödsakade att i konkurrens mot den utländska öfverproduktionen antaga så ytterst reducerade priser, att en stor del af den svenska skyddstullen gått förlorad. Äfven för leverans under år 1905 hafva de svenska jutefabrikerna redan nu måst sälja betydande kvantiteter säckar till synnerligen tryckta och förlustbringande priser.

Fabrikerna här i landet äro hänvisade till att basera sina försäljningspriser på de officiella marknadsnoteringarne i Dundee, hufvudplatsen för den europeiska jute-industrien, men dessa noteringar hafva under de senare åren, i förhållande till priset för råmaterialet, visat en alltjämt sjunkande tendens, beroende på den ruinerande konkurrensen från de stora indiska fabrikerna med sina enormt billiga arbetslöner, hvilka motsvara ungefär en fjärdedel af de europeiska. Den officiella Dundee Prices Current & Trade Report säger i sin årsredogörelse för 1904 därom följande: »Kalkutta-konkurrensen blir djärfvare år från år,

och då det icke tyckes sluta med utvidgningarna af fabrikerne i Indien, måste vi göra oss beredda, på bästa sätt vi kunna, bemöta denna konkurrens. De låga lönerna, den långa arbetstiden, och den oinskränkta frihet, som fabrikerne där i landet åtnjuta, gifva dem ett betydligt öfvertag öfver juteindustrien här.» — Den svenska juteindustrien är således i själfva verket indirekt lidande af den indiska konkurrensen, då Dundee måste följa Kalkutta.

Några exempel ur den officiella Dundee Trade Report bevisa tydligen riktigheten af hvad ofvan anförts:

I.	14 mars 1900, råjutepris stand.	£ 16: —,	juteväf 40"/10½ oz 22/12 pence pr yard.			
		franko Dundee M.	manglad, Dundeepris			
	4 jan. 1905	d:o	» 16: —,	d:o	11 1½/12	» » »
II.	10 » 1900	d:o	» 14: 10	d:o	22 ¼/12	» » »
	25 febr. 1903	d:o	» 14: 10	d:o	110 ½/12	» » »
III.	14 aug. 1901	d:o	» 14: —	d:o	2 1/12	» » »
	2 mars 1904	d:o	» 14: —	d:o	110 ½/12	» » »

Vid första exemplet, då råvarupriset är £ 16: —, belöpte sig differensen i försäljningspriset till 2½/12 pence pr yard eller 1¾ öre pr meter, och då omnämnda väfsort väger 325 gram pr meter, var alltså försäljningspriset år 1905 5,4 öre pr kg. lägre än 1900.

Vid andra exemplet är försäljningspriset 8 öre pr kg., vid tredje exemplet 5,4 öre pr kg. lägre än tre år förut.

Utsikten till att detta förhållande skall ändras till det bättre, är alldeles utesluten, enär ständigt nya väfstolar uppsättas i Indien; sålunda funnos 1901: 15,336 stycken och 1904: 19,901 stycken väfstolar, hvarjämte 5 nya jutfabriker äro under byggnad. Försäljningspriserna torde därför efter all sannolikhet komma att ytterligare sänkas, alldenstund de indiska fabrikerne f. n. lämna goda resultat.

Ej nog med att de svenska jutfabrikerne hafva varit nödsakade följa de ständigt sjunkande officiella Dundee-försäljningspriserna, de hafva dessutom att bekämpa en ännu skarpare konkurrens från de tyska jutfabrikerne sida. Dessa hafva under de senare åren företagit betydande utvidgningar, som haft till följd en stor öfverproduktion. Denna har till stor del kastats in på den svenska marknaden till priser, som understiga de redan så låga Dundee-noteringarna och därför äro alldeles ruinerande för de svenska jutfabrikerne. Här föreligger alltså en ytterligare fara för den svenska jute-industrien, och utom allt tvifvel kommer denna konkurrens att framdeles antaga ännu mera hotande dimensioner, sedan de tyska jutfabrikerne i dagarne bildat ett syndikat i afsikt att reglera sin tillverkning med hänsyn till behofvet inom sitt eget land

och att uppsätta ett gemensamt varunederlag för exporterandet af sitt produktionsöfverskott, som är mycket betydande. 'Dundee Advertiser' af 28 december 1904 meddelar härom följande: 'Sammanslutningen af de tyska jutefabrikerna har blifvit ett fullbordadt faktum. Den samma skall äga bestånd under sex år. I stället för en allmän öfverenskommelse, som hittills existerat, skola nu icke endast prisen bestämdt fixeras, utan skall äfven produktionen strängt regleras i öfverensstämmelse med efterfrågan. Förslaget att upprätta en central försäljningsdepå har emellertid icke blifvit fullföljdt. Hvarje fabrik kommer såsom förut att bibehålla sin egen försäljningsorganisation. Å andra sidan hafva anordningar vidtagits för att upprätta en central depå, till hvilken hvarje fabrik kan öfversända huru många öfverblifna varor som helst för realisering. Med undantag af en firma vid Landsberg har hvarje tysk jutefabrik anslutit sig till öfverenskommelsen, och det är att hoppas, att äfven Landsberg inom kort blir nödsakad att inträda i förbundet.'

Då de svenska jutefabrikerna numera sysselsätta omkring 2,500 manliga och kvinnliga arbetare och i dessa fabriker nedlagts ett kapital af cirka 8,000,000 kronor, måste en begäran om effektivt tullskydd anses lika berättigad som nödtvungen. Med hänsyn till de förut anförda exemplen på den stora nedgången i försäljningspriserna och öfriga missförhållanden, är den nuvarande tullsatsen för juteväf af 10 öre per kilogram alldeles otillräcklig, och för att tullen skall blifva ett verkligt skydd för juteindustrien, är en tullförhöjning af allra minst 5 öre per kilogram nödvändig.»

Införseln till riket åren 1894—1903 af oblekt och ofärgad säck- eller packväf af jute, äfvensom säckar, nya, tomma, utvisas af i nedanstående tabell intagna, från den officiella statistiken hämtade siffror. I samma tabell har äfven ansetts lämpligt införa uppgift å de i form af emballage till utlandet utförda kvantiteter juteväfnad, för hvilka enligt upplysning från tullverket tullrestitution under nämnda år beviljats.

År	Införsel				Juteväfnad, där- för tullrestitu- tion beviljats
	Juteväfnad, oblekt och ofärgad säck- eller packväf		Säckar, nya, tomma		
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.
1894	300,738	300,738	39,118	43,030	39,878
1895	612,883	612,883	127,795	140,575	147,714
1896	225,475	124,011	21,153	23,268	201,021
1897	490,980	270,039	19,897	21,887	257,868
1898	852,142	468,678	42,040	46,244	189,191
1899	641,378	352,758	38,516	42,368	402,439
1900	796,674	438,171	21,973	24,170	471,594
1901	652,167	358,692	7,317	8,049	622,043
1902	767,244	421,984	40,356	44,392	542,261
1903	1,062,619	584,440	220,839	242,923	624,455

Vidare har utskottet ansett sig böra meddela, att enligt den nya tyska tulltaxan utgör tullen å juteväfnad af ifrågakomna slag, allt efter väfnadens groflek, 12—36 pfennig för kilogram samt å juteväfnad, blekt eller färgad, 60 pfennig, likaledes för kilogram. Säckar, nya tomma, tullbehandlas såsom den väfnad, hvaraf de bestå, med tillägg af 15 procent.

Hvad motionären åberopat till stöd för en tullförhöjning synes utskottet beaktansvärdt. Af de anförda statistiska siffrorna framgår, hurusom importen af ifrågakomna slag af juteväfnader visserligen varit ganska växlande, men dock företer en så ansenlig ökning, att den under periodens sista år omfattar mer än tre gånger så stor kvantitet som under periodens första år. Hvad vidare angår införseln af nya säckar — enligt uppgift från tullverket hufvudsakligen omfattande jutesäckar — har äfven denna efter att under några år hafva varit stadd i aftagande såväl år 1902 som framför allt år 1903 betydligt ökats, om ock denna införsel hindrats att antaga alltför stora dimensioner genom de prisnedsättningar, de svenska tillverkarne vidtagit och hvilka icke osannolikt varit större än att de i längden kunna vidhållas. Äfven tyska fabrikanter hitsända och försälja sina tillverkningsöfverskott till väsentligt lägre pris, än den svenska varan kan uthärda.

En jämförelse med gällande tullsatser å andra slag af väfnader, såsom gröfre linne- och bomullsväfnader, talar äfvenledes för en tullförhöjning. Då juteväfnadsindustrien bereder sysselsättning åt ett ganska afsevärdt antal arbetare och i densamma nedlagts ett ej obetydligt kapital, synes den i likhet med linne- och bomullsväfnadsindustrierna vara berättigad att åtnjuta ett skydd, som sätter den i stånd att med utsikt till framgång bekämpa den utländska konkurrensen.

Det nu anförda torde tillräckligt ådagalägga, att en höjning af tullen å ifrågavarande artiklar är af behovet påkallad. Utskottet har likväl icke ansett sig böra förorda den af motionären föreslagna tullsatsen, utan har utskottet trots sig böra stanna vid en tull af 13 öre för kilogram, eller samma belopp, hvilket, på sätt förut nämnts, var föreslaget vid förliden riksdag; och har utskottet jämväl ansett lämpligt, att den sålunda föreslagna tullförhöjningen finge tillämpas redan innevarande år från och med viss dag, som utskottet ansett lämpligen kunna bestämmas till den 1 juli.

Då utskottet således af ofvan angifna skäl funnit sig böra tillstyrka en förhöjning med 3 öre af här ifrågavarande tull, har utskottet äfven ansett sig böra föreslå en motsvarande höjning af det belopp, som vid utförsel af i utlandet tillverkad juteväfnad skall i visst fall restitutionsvis beviljas.

Dock lärer denna sistnämnda förhöjning icke böra träda i kraft samtidigt med tullförhöjningen utan först något senare, när innevarande års import kan anses åtminstone till största delen förbrukad; och har utskottet i sådant hänseende funnit sig böra föreslå, att den nya bestämmelsen skall tillämpas från och med ingången af nästkommande år.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer bevillningsutskottet,

a) att Riksdagen, i anledning af herr Bengtssons förevarande motion, måtte besluta, att tullen å oblekt och ofärgad säck- eller packväf af jute skall höjas till 13 öre för kilogram, och att i följd häraf rubriken n:o 726 i gällande tulltaxa skall erhålla följande förändrade lydelse:

Väfnader:

jute-:

oblekt och ofärgad säck- eller

packväf 1 kilogram 0: 13;

b) att, för den händelse utskottets under punkten a) här ofvan gjorda hemställan varder af Riks-

dagen bifallen, Riksdagen jämväl måtte besluta, att den högre tullen skall såsom tilläggsafgift till nu gällande tulltaxa utgöras från och med den 1 juli innevarande år; samt

c) att, vid bifall till hvad utskottet under punkten a) här ofvan hemställt, Riksdagen tillika måtte besluta, att det restitutionsbelopp för juteväfnad, hvarom förmäles i § 9 punkten 2 af de vid tulltaxan fogade underrättelser, likaledes måtte, räknadt från och med den 1 januari 1906, höjas till 13 öre för kilogram, och att således nämnda punkt skall erhålla följande förändrade lydelse:

»2. Då juteväfnad, tillverkad i utlandet, användes till emballage vid utförsel sjöledes från stapelstad till utrikes ort, må för hvarje kilogram af väfnaden restitutionsvis af tullmedlen beviljas, därest utförseln ägt rum före den 1 januari 1906, ett belopp af 10 öre och eljest 13 öre under iakttagande af de under punkten 1 upptagna bestämmelser; — — — — —»

Stockholm den 23 februari 1905.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

vid punkten 2:o:

af herr *Eklund*; samt

af herrar *G. Jansson*, *Beckman*, *K. G. Karlsson* och *Höjer* mot vissa delar af motiveringen.

vid punkten 3:o:

af herr *Cavalli*, som ansett, att den af utskottet föreslagna högre tullsatsen borde träda i kraft från och med den 1 januari 1906, äfvensom att i anledning häraf höjningen af det i mom. c) under denna punkt omförmälda restitutionsbelopp borde tillämpas först den 1 juli 1906; samt

af herrar *G. Jansson*, *Beckman*, *K. G. Karlsson*, friherre *Bonde*, *Brodin*, *Höjer* och *Eklund*, hvilka anført:

»Hvad motionären åberopat till stöd för den ifrågasatta tullförhöjningen synes oss icke innefatta tillräckliga skäl att tillstyrka bifall till framställningen. Ifrågavarande industri torde nämligen redan för närvarande vara i åtnjutande af ett tullskydd, som för densamma må kunna anses rikligt tillmätt. Den officiella statistiken angifver medelvärdet af under år 1903 importerad juteväfnad af ifrågavarande slag till 55 öre för kilogram. Med nu gällande tullsats af 10 öre för kilogram utgör följaktligen tullen omkring 18 procent af varans värde.

Af de i utskottets betänkande anförda statistiska siffrorna framgår, att införseln till riket af juteväfnad betydligt växlat år från år, och att man således icke med anledning häraf är berättigad att såsom skäl för tullförhöjningen åberopa en *stadigvarande* ökning af importen. Härtill kommer, att, på sätt nedan synes, endast en mindre del af den importerade varan stannat inom landet. De statistiska siffrorna visa nämligen, att, medan importen af juteväfnad åren 1899—1903 utgjort 3,920,082 kilogram, har under samma tid tullrestitution beviljats för 2,662,792 kilogram dylik väfnad, hvadan alltså inom landet förbrukats blott 1,257,290 kilogram eller i medeltal 251,458 kilogram för år. Då

under nämnda år den inhemska tillverkningen af samma vara uppgått till 23,031,147 kilogram, eller i medeltal 4,606,229,4 kilogram om året, förefaller årliga förbrukningen af importerad vara, hvilken utgör icke fullt 5 1/2 procent af den inhemska tillverkningen, att i förhållande till denna senare vara jämförelsevis obetydlig.

På grund af det anförda och då slutligen den nu ifrågasatta tullförhöjningen torde till förfång för andra näringsgrenar komma att drifva upp priset på juteväfnad, anse vi, att utskottet bort hemställa om afslag å motionen.»

Härjämte hafva nedannämnde herrar ledamöter i utskottet begärt få antecknadt, att de icke deltagit:

herrar *Östberg* och *O. A. Ericsson* i behandlingen af de i detta betänkande omförmälda frågor, samt

herr *J. Bromée* i den slutliga behandlingen af samma frågor.